

II. Anders Jørgensen, Høng Højskole, som Havemand.

Af Højskolelærer Jens Peter Jensen.

Da denne fynske Husmandssøn (1839—1915), som fra 1872 til sin Død var Højskoleforstander i Høng, i Aaret 1900 udsendte 5te Udgave af »Den lille Husmandsbog«, bemærkede han i Forordet, at han som ganske ung Mand (19 Aar gl.) kom over til Højskoleforstander Stephansen, Holstejnsminde, og hvordan denne hjertevarme Børneven og Ungdomsvejleder tog imod ham paa bedste Maade. »Han tog mig venlig ved Haanden«, fortæller Anders Jørgensen, »og hjalp mig særlig til Rette i de 12 Aar, det forundtes os at leve sammen. Og iblandt de mange gode Laan, som han — aandelig talt — ydede mig Tid efter anden, og som det er og skal vedblive at være mig en Glæde at kunne betale igen Tid efter anden, saalænge det forundes mig at leve hernede — var ogsaa det Laan, der har givet mig Lyst og Mod til at skrive denne lille Bog.

»Gamle Stephansen« nødte mig nemlig til at forestaa og lede sit store Havebrug, uagtet jeg aldrig tidligere havde syslet med den Slags Arbejder og altsaa fuldstændig manglede Kendskab hertil. Og da det derfor efter et Aars famlende Prøve blev mig klart, at jeg langt fra kunde faa saa meget ud af de — flere Tdr. Land — store Haveanlæg, som der

maatte og kunde udvindes deraf under en kyndig Ledelse, og jeg saa beklagede mig herover samt bad ham søge sig en Mand, der bedre end jeg magtede denne Gerning, saa svarede han mig blot paa sin venlige, milde Maade: »Ja, men naar jeg lægger Jord til, saa kan Du da vel sagtens lægge Hoved til!«

Og saa lod han mig famle videre fremad. Men uden denne Famlen i de unge Dage havde jeg vistnok aldrig faaet Have- og Landbruget saa kært, som det nu er bleven mig. Derfor: Næst Gud, der saa øjensynlig førte mig over til gamle Stephansen, skylder jeg denne min faderlige Ven og Velgører hjertelig Tak saavel for hans Hjælp og Overbærenhed med min »Prøven til« som og for al hans øvrige Godhed imod mig.«

Anders Jørgensen blev en Haveven og Træelsker som faa. Han viste straks, da han blev Højskoleforstander i Høng 1872, at en Have ret var hans Tumbleplads i Fritiden, og i Løbet af 15 Aar var der vokset frem omkring Højskolen en Have med et stort og smukt Læbælte, som vakte alle Tilrejsendes Opmærksomhed. Stadig forøgede han sit Haveareal ved Tiløb af Jord, og igennem dette sit Havearbejde var det, han øjnede et Maal for Danmarks Husmandsstand. 1881 udsendte han 1ste Udgave af sin Bog: »Kortfattet Vejledning til Huslodders Dyrkning«, der i Løbet af 19 Aar udkom i 5 Oplag — stadig med forøget Sidelag, saa sidste Oplag var en Bog paa 256 Sider. Bogen kaldte han i Almindelighed for »Den lille Husmandsbog«. Afsnittet om Haven blev for hvert nyt Oplag fyldigere, saa det i sidste Udgave fyldte mange Sider. Herude i Vestsjælland var det den Gang sparsomt med levende Hegn omkring Haver og Hjem; men Anders Jørgensen fik paa sin Høj-

skole vakt Sansen hos mange for at plante. Hans store Have ved Højskolen blev berømt i mange Miles Omkreds for det gode økonomiske Udbytte, den gav, for det udmærkede Læbælte, der her var plantet, og for alle de sjældne Træer, Buske og andre Haveplanter, der her fandtes. Anders Jørgensen begyndte fra Midten af 80'erne, 2 Timer om Ugen, at fortælle sine Elever om, hvordan en Have og et mindre Jordbrug bedst burde drives. Og disse 2 ugentlige Timer var hans Elever i Almindelighed stærkt begejstret for. Mange fik her Sans for Træplantning og Havens Pleje. Og fra Anders Jørgensens Planteskole i Høng udgik med Tiden mange Læs Træplanter til Hjem i Omegnen og mere fjerntboende, der søgte Jørgensen om Raad og Vejledning. Nu er Høng By med sine 1200 Indbyggere en af de trægigste Landsbyer, vi har, forsynet med mange store Haver. Rundt om i Landet, men særlig i Holbæk Amt, vil der findes Hjem, hvor Anders' Paavirkning vil kunne spores i Form af gode Læplantninger og velpassede Haver — udført efter hans praktiske Anvisninger. I mange Aar var han en flittig Foredragsholder, der særlig i sin Ferietid rejste omkring i Landet og holdt mange Foredrag om Havebrug og Huslodders Dyrkning, og det var jo ogsaa ham, der først af alle fremkom med Tanken om at faa Husmænd ud paa Rejser, for at de kunde faa Lejlighed til at se veldrevne Smaabrug og ikke mindst veldyrkede og velindrettede Haver.